

**UCHWAŁA NR V/40/19
RADY GMINY JASIONÓWKA**

z dnia 26 czerwca 2019 r.

w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Aktywności Lokalnej Gminy Jasionówka na lata 2019-2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, poz. 1693, poz. 2192, poz. 2245, poz. 2354, poz. 2529, z 2019 r. poz. 271, poz. 730, poz. 752) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program Aktywności Lokalnej Gminy Jasionówka na lata 2019-2022 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady

Leszek Lewicki

Załącznik do uchwały Nr V/40/19

Rady Gminy Jasionówka

z dnia 26 czerwca 2019 r.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ Gminy Jasionówka na lata 2019 - 2022

Jasionówka 2019

I. WPROWADZENIE

Program Aktywności Lokalnej (PAL) Gminy Jasionówka na lata 2019-2022 stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy społeczności lokalnej. Dokument określa kierunki działań w zakresie aktywizacji lokalnej mieszkańców gminy. Działania te mają na celu zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Koncepcje ujęte w Programie Aktywności Lokalnej są zgodne z założeniami następujących dokumentów strategicznych:

- Strategia Rozwoju Kraju 2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej;
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego;
- Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania - Puszcza Knyszyńska 2014 – 2020;
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025.

Program Aktywności Lokalnej obejmuje działania prowadzące do odbudowania i podtrzymywania umiejętności funkcjonowania w życiu społeczności lokalnej przez indywidualne osoby i ich rodziny. Kluczowym zadaniem Programu Aktywności Lokalnej jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego poszczególnych osób i grup społecznych.

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju i Finansów (Wytyczne CT 9) z 10 stycznia 2018 r. za osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uznawane są

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.) lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 217 ze zm.);

- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej¹ lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.);
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457 ze zm.);
- f) osoby z niepełnosprawnością – osoby z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 lub uczniowie/dzieci z niepełnosprawnościami w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020;
- g) członkowie gospodarstw domowych sprawujący opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z nich nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad osobą z niepełnosprawnością;
- h) osoby niesamodzielne;
- i) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- j) osoby odbywające kary pozbawienia wolności;
- k) osoby korzystające z PO PŻ.

Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu zgodnie z w/w dokumentami powinny być ukierunkowane na:

- 1) ograniczenie obszarów skrajnego ubóstwa,
- 2) rozbudowanie świadczeń wspierających aktywność,
- 3) promocję działań prospołecznych,
- 4) wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej mieszkańców gminy, w szczególności klientów pomocy społecznej,
- 5) wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich,

¹ W tym również osoby przebywające w pieczy zastępczej na warunkach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

- 6) upowszechnianie kształcenia ustawicznego,
- 7) zwiększanie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów,
- 8) wspieranie rozwoju podmiotów gospodarki społecznej.

Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z zasadami polityki społecznej jak niżej:

- 1) **zasada samopomocy**, która przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych słabszym, zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup;
- 2) **zasada pomocniczości** - oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb z zastrzeżeniem, że w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa;
- 3) **zasada partycypacji** wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie;
- 4) **zasada samorządności** stanowiąca realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz do tworzenia nowych instytucji w celu skutecznego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów;
- 5) **zasada dobra wspólnego** przejawiająca się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne;
- 6) **zasada wielosektorowości** polegająca na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Niniejszy Program Aktywności Lokalnej obejmuje obszar Gminy Jasionówka. W realizacji PAL uczestniczyć będą mieszkańcy, grupy społeczne, instytucje, organizacje i inne podmioty z terenu gminy. Skuteczność działań zawartych w PAL zależeć będzie między innymi od ścisłej współpracy społeczności lokalnej, instytucji, organizacji, podmiotów, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, które zostaną przekazane na ich realizację.

Ideą, która przyświeca poniższemu Programowi Aktywności Lokalnej jest zaangażowanie różnych podmiotów do rozwiązywania konkretnych problemów społecznych danej społeczności lokalnej,

grup społecznych, animowanie mieszkańców do działań samopomocowych, do rozwoju i podejmowania aktywności lokalnej.

Program Aktywności Lokalnej określa między innymi: cele programu, kierunki działań, odbiorców, realizatorów, finansowanie, przewidywane bariery i możliwe do osiągnięcia efekty oraz prowadzenie monitoringu i ewaluacji.

Podstawę prawną programu stanowi art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej zgodnie, z którym Rada Gminy, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

II. DIAGNOZA – OPIS SYTUACJI PROBLEMOWEJ

Gmina Jasionówka Jasionówka jest gminą wiejską położoną w województwie podlaskim, w powiecie monieckim, leży w środkowej części województwa podlaskiego ok. 35 km od Białegostoku na trasie drogi krajowej Nr 8 oraz drogi wojewódzkiej Nr 671, graniczy z gminami:

- Korycin (powiat sokólski),
- Jaświły, Knyszyn, Mońki (powiat moniecki),
- Czarna Białostocka (powiat białostocki).

Gmina Jasionówka jest gminą o charakterze typowo rolniczym. Większość stanowią gospodarstwa mało obszarowe. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosi około 7,50 ha z przewagą klas V i VI gleby. Na terenie gminy nie ma większych zakładów pracy. Sytuacja finansowo – ekonomiczna gminy nie jest łatwa. Finansowanie pobytu 4 mieszkańców w DPS, dzieci umieszczanych w rodzinach w ramach pieczy zastępczej, to nieliczne przykłady zobowiązań gminy w ramach zadań własnych z zakresu pomocy społecznej. Siedzibą władz samorządowych jest miejscowość Jasionówka, zaś w skład gminy wchodzi 18 sołectw:

- Brzozówka Folwarczna, Czarnystok, Dobrzyniówka, Górnystok, Jasionóweczka, Jasionówka Kalinówka Królewska, Kamionka, Kąty, Koziniec, Krasne Folwarczne, Krasne Małe, Krasne Stare, Krzywa, Kujbiedy, Łękobudy, Milewskie i Słomianka.

Gmina Jasionówka liczyła na dzień 31.12.2018 roku 2 816 mieszkańców, w tym 1394 kobiety i 1422 mężczyzn. Od kilku lat obserwuje się stały spadek liczby mieszkańców gminy. Według danych Urzędu Stanu Cywilnego w Jasionówce liczba mieszkańców w podziale ze względu na wiek oraz płeć w latach 2015 – 2018 przedstawia się następująco:

Tabela 1 - Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w latach 2015 - 2018

	2015	2016	2017	2018
Kobiety	1448	1428	1436	1394

Wiek 0-18	260	254	251	240
Wiek produkcyjny 19- 60	817	810	810	791
Wiek emerytalny > 60	371	364	356	363
	2015	2016	2017	2018
Mężczyźni	1464	1443	1436	1422
Wiek 0-18	258	254	250	251
Wiek produkcyjny 19 -65	1015	995	989	970
Wiek emerytalny > 65	191	194	197	201

Gospodarka gminna opiera się głównie na produkcji rolniczej. W gminie przeważają użytki rolne, które stanowią prawie 76% jej powierzchni (dla porównania w woj. podlaskim użytki rolne stanowią 59,7%). Na 1 mieszkańca gminy przypada 2,47 ha użytków rolnych, a więc 2,5 krotnie więcej niż w województwie podlaskim (0,98 ha). Rolnictwo jest głównym źródłem utrzymania mieszkańców gminy. Na terenie gminy nie występują większe zakłady przemysłowe, jedynie drobni wytwórcy, specjalizujący się w przemyśle spożywczym i usługodawcy. W 2018 r. w Gminie Jasionówka zarejestrowanych było 70 podmiotów gospodarczych, prowadzących działalność w budownictwie, handlu, naprawie pojazdów i przetwórstwie. W lutym 2018 r. w gminie Jasionówka zarejestrowanych było 76 osób bezrobotnych. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach liczba osób bezrobotnych w gminie nieznacznie zmalała. Należy mieć na uwadze, że powyższe dane nie uwzględniają osób pozostających bez pracy, które z różnych względów nie zgłosiły się do rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy i nie są wykazywane w statystykach PUP. Największą grupę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25 – 34 lat, czyli tzw. osoby w wieku produkcyjnym, które nie powinny mieć trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Jednak brak odpowiedniego wykształcenia lub ukończenia kursów zawodowych powoduje, że osoby te mają trudności z wejściem na rynek pracy. Szczególnie niski jest wskaźnik aktywności zawodowej kobiet, spowodowany koniecznością opieki nad dziećmi i osobami zależnymi oraz trudnościami z powrotem na rynek pracy po urodzeniu dziecka. Brak zatrudnienia jest jedną z głównych przyczyn ubóstwa, które stanowi jedną z najczęstszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Ubóstwo w znaczący sposób wpływa na sytuację społeczno – gospodarczą (mniejsze wpływy z podatków, mniejsza ilość miejsc pracy; większe wydatki na pomoc społeczną, pracę socjalną, świadczenia socjalne oraz opiekę zdrowotną).

Ustawa o pomocy społecznej w art. 7 wymienia przesłanki, które w szczególności stanowią powód przyznania osobom i rodzinom świadczeń z pomocy społecznej. Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasionówce wynika, że w 2016 r. z pomocy społecznej skorzystały 142 rodziny w tym osób w rodzinach 470, w roku 2017 – 159 rodzin w tym osób w rodzinach 487, natomiast w roku 2018 było to 145 rodzin o liczbie osób w rodzinach 471. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy w 2018 roku było ubóstwo, którego doświadczyło 137 rodzin, długotrwała lub ciężka choroba 89 rodzin, bezrobocie 47 rodzin.

Duży problem dla gminy stanowi też konieczność zapewnienia opieki dla osób starszych, niepełnosprawnych, które nie mogą liczyć na pomoc najbliższej rodziny. Dofinansowanie do pobytu 4 osób, które przebywają w Domach Pomocy Społecznej pochłania rocznie ponad 30% budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej, dlatego uzasadnione jest organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Problem ten Gmina rozwiązuje realizując od 2017 r. we współpracy z Caritas Archidiecezji Białostockiej zadanie publiczne „Stacja Opieki na terenie Gminy Jasionówka”. Od stycznia 2019 r. pomocą taką objętych było 17 osób, usługi opiekuńcze obejmują czynności pielęgnacyjne, gospodarcze, opiekuńcze oraz dowóz obiadów.

III. ADRESACI PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Program Aktywności Lokalnej kierowany jest do mieszkańców Gminy Jasionówka, szczególnie do osób w wieku aktywności zawodowej, pozostających bez zatrudnienia, z obszaru terytorialnego pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasionówce, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz do ich otoczenia. Wybór ten wynika z diagnozy problemów społecznych dokonanej w oparciu o analizę dokumentów i wywiady.

Adresatami Programu są osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym oraz otoczenie tych osób – wszystkie osoby z najbliższego środowiska, których udział jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób z grup defaworyzowanych. Odbiorcami działań są w szczególności osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, w tym: osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo bądź niepracujące, osoby długotrwanie chore, osoby z niepełnosprawnością, rodziny, w których występuje bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności rodziny wielodzietne, niepełne oraz z potrzebą ochrony macierzyństwa, osoby dotknięte problemem uzależnień, przemocy oraz osoby wymagające szczególnego zaangażowania ze względu na ograniczoną samodzielność: dzieci, młodzież, seniorzy i osoby niepełnosprawne.

Możliwy jest także udział innych odbiorców, jeśli będzie to wynikało z diagnozy i w trakcie realizacji PAL pojawi się potrzeba włączenia ich w działania aktywnej integracji

IV. CELE PROGRAMU

Celem PAL jest zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego mieszkańców Gminy Jasionówka (w szczególności osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasionówce, zagrożonych wykluczeniem społecznym) poprzez podniesienie poziomu aktywności życiowej, społecznej i zawodowej mieszkańców, wzrost ich kompetencji i umiejętności życiowych, podniesienie lub nabycie kwalifikacji istotnych dla podjęcia zatrudnienia na terenie gminy lub poza nią, poprzez zastosowanie instrumentów aktywnej integracji społecznej, zawodowej, zdrowotnej.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, m.in. osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, seniorów, dzieci i młodzieży.
2. Poprawa jakości życia społeczności lokalnej poprzez podejmowanie inicjatyw w swoim najbliższym otoczeniu.
3. Zwiększenie poziomu aktywności i integracji u osób korzystających z pomocy społecznej.
4. Wzmocnienie lub odzyskanie zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez osoby i rodziny z terenu gminy korzystające z pomocy społecznej, poprzez środowiskową pracę socjalną.
5. Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców.
6. Zwiększenie udziału mieszkańców w wydarzeniach lokalnych i spotkaniach, w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym.

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ

W ramach Programu Aktywności Lokalnej podejmowane mogą być następujące działania:

1. Organizowanie warsztatów rozwoju osobistego, treningów kompetencji, umiejętności społecznych i zawodowych.
2. Poradnictwo i wsparcie psychologiczne, terapeutyczne (indywidualne, grupowe).
3. Umożliwienie dostępu do informacji i konsultacji (w tym poradnictwa prawnego).
4. Kursy i szkolenia zawodowe.
5. Staże zawodowe.
6. Zajęcia edukacyjne, kulturalne, rozrywkowe.
7. Inicjowanie i funkcjonowanie grup samopomocowych.
8. Profilaktyka i promocja zdrowia.

9. Spotkania, debaty społeczne.
10. Współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi i lokalną społecznością.
11. Popularyzacja wolontariatu i wspieranie jego rozwoju.
12. Monitorowanie potrzeb i problemów mieszkańców.
13. Inne, wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami Programu.

VI. METODY PRACY

Podstawowe metody pracy, które powinny być stosowane w realizacji Programu to:

- 1) organizowanie społeczności lokalnej (OSL), którego celem jest aktywizowanie społeczności lokalnej, tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy oraz mobilizowanie, ożywianie i wspieranie rozwoju społeczności lokalnej;
- 2) środowiskowa praca socjalna, tj. działania realizowane przez pracowników socjalnych, mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi;
- 3) instrumenty aktywnej integracji, które są zespołem instrumentów o charakterze aktywizacyjnym z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej. Instrumenty te mają za zadanie doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie im zdolności lub możliwości zatrudnienia;
- 4) działania o charakterze środowiskowym, inicjatywy integracyjne obejmujące między innymi: badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania i konsultacje, debaty, organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym.

VII. REZULTATY

Realizacja Programu Aktywności Lokalnej pozwoli osiągnąć następujące rezultaty:

- większa integracja społeczności lokalnej,
- wzrost aktywności mieszkańców,
- znajomość potrzeb i problemów społeczności lokalnych,
- wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w rozwiązywanie problemów środowiskowych,
- wyższa jakość realizowanych działań środowiskowych,

- wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności mieszkańców za procesy w niej zachodzące,
- usprawnienie przepływu i dostępu do informacji,
- wzrost liczby projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności,
- poprawa funkcjonowania osób wykluczonych społecznie.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Realizować PAL będą:

- 1) Wójt Gminy Jasionówka;
- 2) Rada Gminy;
- 3) Jednostki organizacyjne Gminy Jasionówka (Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki, Gminna Biblioteka Publiczna, Zespół Szkolno-Przedszkolny),
- 4) Organizacje pozarządowe;
- 5) Parafia i działające przy niej zespoły i grupy;
- 6) Społeczności lokalne, grupy sąsiedzkie;
- 7) Przedsiębiorcy lokalni, pracodawcy;
- 8) Inne instytucje działające w środowisku lub na jego rzecz.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Podstawowe źródła finansowania działań podejmowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej stanowią:

- 1) środki pochodzące z budżetu państwa;
- 2) środki pochodzące z budżetu gminy;
- 3) środki pochodzące z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej;
- 4) środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w tym z darowizn i sponsoring.

X. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring będzie prowadzony na bieżąco przez realizatorów PAL, a jego celem będzie ocena skuteczności podejmowanych działań oraz stosowanych metod pracy w celu osiągnięcia zamierzonych rezultatów. Prowadzona analiza pozwoli na ocenę oczekiwanych wyników już przyjętych zadań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami, a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach i/lub metodach pracy, będzie weryfikowana i aktualizowana lista zadań, co umożliwi osiągnięcie jak najlepszych rezultatów.

W ramach informacji sprawozdawczej z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasionówce co roku będzie sporządzana i przedstawiona Wójtowi Gminy i Radzie Gminy Jasionówka informacja o stanie realizacji Programu Aktywności Lokalnej.

Po zakończeniu realizacji PAL zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań. Będzie zawierał ocenę wykonanych zadań oraz rezultaty, jakie one przyniosły. Wskazane zostaną również działania, metody i formy, które sprawdziły się i powinny być kontynuowane w latach następnych.